

Eisen mbo-certificaat

Ontwikkeling en spelen stimuleren in de kinderopvang

Code

C0123

Geldig vanaf

29-04-2023

Het mbo-certificaat is verbonden aan beroepsgerichte onderdelen van de kwalificatie:

Pedagogisch medewerker kinderopvang (Crebonr 25696, Niveau 3)

Bijlage bij het kwalificatiedossier:

Pedagogisch Werk (Gewijzigd 2021) (Crebonr 23285)

1. Algemene informatie

C1: Ontwikkeling en spelen stimuleren in de kinderopvang

Indicatie studielast:

1200 sbu

Beroepsvereisten

Nee ,

De wettelijke beroepsvereisten uit de Wet IKK die per 1 januari 2025* ingaan voor mondelinge taalvaardigheid (3F) en werken met 0-jarigen (indien van toepassing) maken geen onderdeel uit van dit certificaat. Om vanaf 1 januari 2025 als pedagogisch medewerker in de kinderopvang te kunnen (blijven) werken dienen deze vereisten op andere manieren dan met dit certificaat te worden aangetoond.

*Bron: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2017-49278.html>

en: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kinderopvang/opleiding-en-ondersteuning-medewerkers-kinderopvang>

Toelichting

- Indien in een kerntaaktitel tussen haakjes (deels) staat, betekent dit dat uit de kerntaak van de kwalificatie waar het certificaat uit is voortgekomen, een selectie van werkprocessen is gemaakt, maar dat de kerntaaktitel gehandhaafd blijft.

- Indien in een kerntaak (en in de onderliggende werkprocessen) wordt gesproken van een beginnend beroepsbeoefenaar of een specifieke beroepsbeoefenaar, dient 'certificaathouder' te worden gelezen.

- Dit certificaat geldt als aanvullend bewijs voor het voldoen aan de kwalificatie-eis in de cao Kinderopvang voor pedagogisch medewerker in ontwikkeling (PMio).

- Zij-instromers en herintreders kunnen met behulp van de diplomachecker en het stappenplan op de website: [https://www.kinderopvang-werkt.nl/nagaan-of-en-welke-\(bij\)scholing-zij-kunnen-volgen](https://www.kinderopvang-werkt.nl/nagaan-of-en-welke-(bij)scholing-zij-kunnen-volgen).

Beschrijving

Dit certificaat stelt de certificaathouder in staat om diverse activiteiten gericht en methodisch in te zetten en daarbij de ontwikkeling en het spelen bij kinderen te stimuleren en te volgen. Er wordt een activiteitenprogramma opgezet, een plan van aanpak gemaakt voor de begeleiding en uitvoering gegeven aan een (dag)programma. Hierbij wordt ingespeeld op de ontwikkelingsbehoeften op de diverse ontwikkelingsgebieden van ieder kind en van de groep en wordt afgestemd met alle betrokkenen.

Scholingsbehoefte/Landelijke herkenbaarheid

De branche kinderopvang (buitenschoolse opvang en dagopvang) kampt al jaren met grote personeelstekorten voor de pedagogisch medewerker niveau 3. Voor het werken in de kinderopvang zijn kennis en vaardigheden voor het groepsgewijs organiseren en begeleiden van activiteiten onmisbaar. Tegelijkertijd is het aanbod aan activiteiten in de kinderopvang veel gevarieerder dan voorheen, zowel qua locatie (binnen en buiten) als soort activiteit (sport, spel, creatief bezig zijn). In 2021 is het door de branche ontwikkelde competentieprofiel voor de start bekwame pedagogisch medewerker in de kinderopvang in opdracht van cao-partijen al vertaald naar een EVC-branchestandaard. Voor wie nog niet (volledig) aan deze branchestandaard voldoet, kan een (aanvullend) leertraject een goed alternatief of vervolg zijn. Deze selectie van beroepsgerichte onderdelen voorziet in een landelijk herkenbare opleidingsbehoefte en helpt de instroommogelijkheden van met name zij-instromers en herintreders in de kinderopvang te versnellen en te verbreden.

Zelfstandige betekenis

De certificaathouder is inzetbaar in de kinderopvang, waar deze activiteiten kan voorbereiden, aansluitend op de ontwikkeling van het kind, en de kinderen op een kwalitatief goede manier in hun ontwikkeling te stimuleren en te volgen. Ook is de certificaathouder in staat om een aansluitend activiteitenprogramma op te stellen, dat uitvoerbaar, ontwikkelingsgericht en stimulerend is binnen de organisatie en binnen de groep.

Doelgroep

Herintreders met een verouderd diploma en zij-instromers met een relevant diploma die (weer) willen werken in de kinderopvang, maar een opleidingsachtergrond hebben die onvoldoende aansluit bij wat nodig is voor het werk.

Onderdeel van kwalificatie

2. Inhoud eisen mbo-certificaat

Kerntaak kwalificatie	Kerntaak certificaat
Begeleiden van kinderen bij hun ontwikkeling, B1-K1	Begeleiden van kinderen bij hun ontwikkeling (deels) , C1-K1
Werkprocessen kwalificatie	Werkprocessen certificaat
Bereidt de uitvoering van activiteiten voor , B1-K1-W3	Bereidt de uitvoering van activiteiten voor , C1-K1-W1
Volgt en stimuleert de ontwikkeling en leren van het kind , B1-K1-W6	Volgt en stimuleert de ontwikkeling en leren van het kind , C1-K1-W2

Kerntaak kwalificatie	Kerntaak certificaat
Opvoeden en ontwikkelen van het kind/de kinderen in de kinderopvang , P1-K1	Opvoeden en ontwikkelen van het kind/de kinderen in de kinderopvang (deels) , C1-K2
Werkprocessen kwalificatie	Werkprocessen certificaat
Stelt een activiteitenprogramma op , P1-K1-W2	Stelt een activiteitenprogramma op , C1-K2-W1
Maakt een plan van aanpak voor de begeleiding en voert het uit , P1-K1-W3	Maakt een plan van aanpak voor de begeleiding en voert het uit , C1-K2-W2
Zorgt voor uitvoering van een (dag)programma , P1-K1-W4	Zorgt voor uitvoering van een (dag)programma , C1-K2-W3

3. Uitwerking

C1-K1: Begeleiden van kinderen bij hun ontwikkeling (deels)

Complexiteit

De pedagogisch werker werkt in groepsverband met kinderen aan hun ontwikkeling en draagt bij aan hun opvoeding. Hij/zij werkt daarbij vooral volgens standaardprocedures en protocollen van de organisatie. Hierbij heeft hij/zij bijvoorbeeld te maken met de grenzen van het werken met protocollen en procedures enerzijds en het respecteren van de eigenheid van het kind anderzijds. De complexiteit van zijn/haar werkzaamheden zit voornamelijk in de hectiek die het werken met kinderen met zich meebrengt en het tegelijkertijd werken volgens de richtlijnen en doelstellingen van de organisatie. Zo wordt van hem/haar verwacht dat hij/zij aandacht schenkt aan elk kind en gelijk voor de groep als geheel en kan omgaan met verschillen in culturele waarden, normen en leefstijl. Ook wordt van hem/haar verwacht dat hij/zij kan inspelen op wisselende en onverwachte omstandigheden die direct om een oplossing vragen.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De pedagogisch werker werkt samen met collega's in een team. Zijn/haar werkzaamheden stemt hij/zij af met het team en voert hij/zij zelfstandig uit onder regie van een (functioneel) leidinggevende. Hij/zij is verantwoordelijk voor de kwaliteit van zijn/haar eigen werkzaamheden en zijn/haar eigen aandeel in de samenwerking in het team. Bij nieuwe of complexe vraagstukken kan de pedagogisch werker terugvallen op zijn/haar (functioneel) leidinggevende en op het team. Eindverantwoordelijkheid ligt bij zijn/haar leidinggevende.

Vakkennis en vaardigheden

De certificaathouder heeft:

- heeft kennis en inzicht in belang en waarde van stimulering van de ontwikkeling van een kind en van zijn/haar eigen rol daarin
- heeft kennis van de cognitieve, motorische, sociale, emotionele, zintuiglijke, seksuele en creatieve ontwikkeling van een kind (0 - 23 jaar)
- heeft kennis van veelvoorkomende gedragsproblematieken bij kinderen
- heeft kennis van gezonde leefstijlen, met name gericht op voeding en bewegen
- kan (kinder)EHBO/eerste hulp bij kleine ongevallen toepassen
- kan een afwijkende ontwikkeling van kinderen herkennen
- kan 21e-eeuwse vaardigheden stimuleren en aanleren bij kinderen zoals kritisch, creatief en probleemoplossend denken
- kan educatieve interactievaardigheden toepassen: praten en uitleggen, ontwikkelingsstimulering, begeleiden van interacties
- kan in het bijzijn van kinderen voorbeeldgedrag tonen met een gezonde leefstijl
- kan motorische en creatieve vaardigheden toepassen voor het uitvoeren van creatieve, muzische en kunstzinnige (spel)activiteiten
- kan methodieken toepassen om samenwerking, spelen en leren te stimuleren
- kan omgaan met normoverschrijdend gedrag, conflictsituaties en agressie
- kan uitgangspunten van kinderparticipatie toepassen
- kan verbinding leggen tussen spelen, leren, ontwikkeling en ontmoeten

C1-K 1-W1: Bereidt de uitvoering van activiteiten voor

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar bereidt de uitvoering van activiteiten voor. Hij/zij doet op basis van verzamelde gegevens over wensen en behoeften voorstellen voor activiteiten. De voorgestelde activiteiten passen bij de behoeften en ontwikkeling van het kind en/of de groep en/of de situatie. Hij/zij pakt in samenspraak met collega's thema's op in domeinen zoals exploratief sport en spel, sociaal spel, taalontwikkeling, ontluikend rekenen en creatieve, expressieve en muzikale vormgeving, leefstijl, natuur en milieu, wetenschap en techniek en digitale geletterdheid. Hij/zij bedenkt welke materialen hij/zij daarbij wil gebruiken en verzamelt deze. Indien nodig bewerkt hij/zij materialen voor zodat ze klaar zijn voor gebruik door de kinderen. Hij/zij maakt een planning voor de uitvoering van de activiteit.

Resultaat

De activiteiten zijn voorbereid en sluiten aan bij de ontwikkeling van het kind/de groep.

Gedrag

C1-K 1-W1: Bereidt de uitvoering van activiteiten voor

De pedagogisch werker:

- doet verantwoorde voorstellen voor een passend aanbod van activiteiten;
- regelt ruim van tevoren activiteiten;
- kiest passende (duurzame) materialen;
- gebruikt de materialen op een duurzame wijze;
- schat de benodigde tijd juist in;
- houdt effectief rekening met randvoorwaarden en onvoorziene omstandigheden.

De onderliggende competenties zijn: Materialen en middelen inzetten, Plannen en organiseren

C1-K 1-W2: Volgt en stimuleert de ontwikkeling en leren van het kind

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar biedt het kind ontwikkelingsgerichte activiteiten aan gericht op de reguliere/gemiddelde motorische, cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind. Hij/zij maakt daarbij gebruik van speel-, spel-, sport- en/of ontwikkelingsmaterialen. Hij/zij voert de activiteiten uit en begeleidt en stimuleert individuele kinderen of een groep(je) kinderen bij de uitvoering van de activiteiten. Hij/zij stimuleert specifieke competenties van kinderen, waaronder taalbegrip en taalgebruik, rekenbegrip, redeneren en kennis van de wereld en hanteert manieren waarop kinderen leren (door het te ervaren, te kijken, erover te denken en uit te proberen). Daarnaast stimuleert en leert hij/zij gezond, veilig en positief gedrag aan bij kinderen. Hij/zij is alert op kansen die zich spontaan voordoen om de ontwikkeling en zelfredzaamheid te stimuleren en benut deze. Hij/zij observeert kinderen en signaleert voortgang en/of afwijkingen in gedrag en ontwikkeling van het kind bij de uitvoering van de ontwikkelingsgerichte activiteiten. De beginnend beroepsbeoefenaar hanteert onder begeleiding de kindvolg/ontwikkelingsgerichte systemen die gebruikt worden. Hij/zij zorgt onder begeleiding voor verslaglegging van individuele ontwikkelingslijnen van kinderen.

Resultaat

De kinderen zijn in hun ontwikkeling, zelfredzaamheid en leren gestimuleerd en gevolgd.

Gedrag

De pedagogisch werker:

- gebruikt materialen effectief, vindingrijk en duurzaam;
- begeleidt en stimuleert kinderen doelgericht bij de uitvoering van activiteiten;
- speelt flexibel in op veranderingen in de situatie;
- toont voorbeeldgedrag in correct taalgebruik (woordenschat, synoniemen, zinsbouw, zinsconstructie, uitspraak, intonatie);
- toont in het bijzijn van kinderen het goede voorbeeld met gezond, veilig en positief gedrag;
- zorgt voor een duidelijke verslaglegging van individuele ontwikkelingslijnen van kinderen;
- past interactievaardigheden toe: respect voor autonomie, structureren en grenzen stellen, praten, uitleggen en ontwikkelingsstimulering.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten, Omgaan met verandering en aanpassen

C1-K2: Opvoeden en ontwikkelen van het kind/de kinderen in de kinderopvang (deels)

Complexiteit

De pedagogisch medewerker biedt de kinderen opvang en zorg gedurende de dag of delen van de dag en biedt een stimulerende omgeving voor de ontwikkeling. Hij/zij onderhoudt daarvoor contacten met de ouders/vervangende opvoeders. Hij/zij maakt daarbij gebruik van beroepsmatige kennis van opvoeden en ontwikkelen van kinderen in groepsverband en past daarbij beroepsspecifieke begeleidingsvaardigheden toe, alsook vaardigheden om speel- spel en ontwikkelingsactiviteiten uit te voeren met kinderen. Hij/zij werkt vooral volgens standaardprocedures en volgens protocollen van de organisatie. Daarbij moet hij/zij om kunnen gaan met de 'grenzen' van protocollen en procedures in de begeleiding van kinderen, bijvoorbeeld als het gaat om het respecteren van de eigenheid van het kind. De complexiteit van zijn/haar werkzaamheden zit voornamelijk in de hectiek die het werken met kinderen met zich mee brengt en het tegelijkertijd werken volgens de richtlijnen en doelstellingen van de organisatie. Zo wordt van hem/haar verwacht dat hij/zij aandacht schenkt aan elk kind, tegelijk aandacht heeft voor de groep als geheel en kan omgaan met verschillen in culturele waarden, normen en leefstijl.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De pedagogisch medewerker kinderopvang werkt samen met collega's in een team. Zijn/haar werkzaamheden stemt hij/zij af met het team en voert ze zelfstandig uit onder regie van een (functioneel) leidinggevende. Hij/zij is verantwoordelijk voor de kwaliteit van zijn/haar eigen werkzaamheden en zijn/haar eigen aandeel in de samenwerking in het team. Eindverantwoordelijkheid ligt bij zijn/haar leidinggevende.

Vakkennis en vaardigheden

De certificaathouder heeft:

- heeft kennis van de mijlpalen gerelateerd aan de cognitieve, taal-, fijne en grove motorische, zintuiglijke en de sociaal-emotionele ontwikkelingsgebieden voor de ontwikkeling van 0 tot 13 jaar
- heeft kennis van programma's gericht op het voorkomen van ontwikkelingsachterstanden, zoals programma's voor voorschoolse educatie
- heeft kennis van diversiteit en interculturele communicatie
- heeft kennis van doorgaande leerlijnen (ketenregie)
- heeft kennis van begrippen en uitgangspunten m.b.t. doelgroepen in de kinderopvang
- heeft kennis van het Pedagogisch Kader/Curriculum
- heeft kennis van het belang van spel voor de ontwikkeling van het kind
- heeft kennis van speel-, spel- en ontwikkelingsmaterialen ten behoeve van de ontwikkeling van kinderen vanaf 0 jaar
- heeft specialistische kennis van de fysieke, cognitieve, taal-, fijne en grove motorische, sociale, emotionele, zintuiglijke, seksuele en creatieve ontwikkeling van een kind van 0 tot 13 jaar
- kan motorische en creatieve vaardigheden toepassen voor het uitvoeren van creatieve, muzische en kunstzinnige (spel)activiteiten
- kan pedagogische vaardigheden toepassen om gezond gedrag, zoals bewegen, gezond eten en hygiëne, te stimuleren en aan te leren bij kinderen/jongeren
- kan sociale en communicatieve vaardigheden toepassen bij haar werkzaamheden

C1-K 2-W1: Stelt een activiteitenprogramma op

Omschrijving

De pedagogisch medewerker kinderopvang stelt zich op de hoogte van het ontwikkelingsniveau, aard, gewoontes, wensen, interesses en talenten van de kinderen waar het activiteitenprogramma bij moet aansluiten. Hij/zij geeft kinderen invloed op activiteiten door ze te stimuleren mee te denken en/of te laten kiezen. Hij/zij zoekt uit welke mogelijkheden voor activiteiten er zijn en stelt zich op de hoogte van randvoorwaarden binnen de organisatie en de groep. Hij/zij selecteert activiteiten, stemt deze op elkaar af en stelt een activiteitenprogramma op.

Resultaat

Een activiteitenprogramma dat aansluit bij de wensen en ontwikkeling(sbehoeften) van de kinderen en dat uitvoerbaar is binnen de organisatie en de groep.

Gedrag

De pedagogisch medewerker kinderopvang:

- stimuleert effectief kinderen tot het leveren van input voor het activiteitenprogramma;
- toont sociale en interculturele sensitiviteit;
- past interactievaardigheden effectief toe: sensitieve responsiviteit en ontwikkelingsstimulering;
- maakt een juiste selectie van activiteiten die voldoen aan de gestelde criteria en de randvoorwaarden.

C1-K 2-W1: Stelt een activiteitenprogramma op

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Vakdeskundigheid toepassen, Plannen en organiseren

C1-K 2-W2: Maakt een plan van aanpak voor de begeleiding en voert het uit

Omschrijving

De pedagogisch medewerker kinderopvang maakt een plan van aanpak voor de begeleiding van een individueel kind, voor de begeleiding van de groep en/of voor problemen in de interactie tussen kinderen. Hiervoor consulteert hij/zij de leidinggevende, collega's en het kind/de kinderen en/of ouders/vervangende opvoeders. Hij/zij legt het plan van aanpak in samenspraak met zijn/haar leidinggevende of verantwoordelijke collega voor aan het kind/de kinderen en/of ouders/vervangende opvoeders om instemming te verkrijgen voor het plan. Indien nodig, stelt hij/zij het plan van aanpak bij. Hij/zij geeft de begeleiding aan het individuele kind of de groep zoals in het plan is vastgelegd en stelt betrokkenen op de hoogte van de voortgang en de resultaten.

Resultaat

Er is een duidelijk en uitvoerbaar plan van aanpak dat met betrokkenen is afgestemd. Betrokkenen zijn op de hoogte gesteld van de voortgang en resultaten van de volgens het plan uitgevoerde begeleiding.

Gedrag

De pedagogisch medewerker kinderopvang:

- verzamelt relevante en betrouwbare informatie;
- past op effectieve wijze interactievaardigheden toe: sensitieve responsiviteit, praten en uitleggen;
- houdt effectief rekening met haalbaarheid en uitvoerbaarheid van het plan van aanpak;
- voert op professionele wijze gesprekken met meerdere doelen;
- voert de begeleiding deskundig uit volgens de afspraken uit het plan van aanpak;
- stelt betrokkenen tijdig en volledig op de hoogte van de voortgang en resultaten.

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Formuleren en rapporteren

C1-K 2-W3: Zorgt voor uitvoering van een (dag)programma

Omschrijving

De pedagogisch medewerker kinderopvang verzorgt een gestructureerd (dag)programma. Hij/zij voert dit (dag)programma uit samen met één of meer collega's en past indien nodig de planning aan. Hij/zij levert gedurende de uitvoering van het (dag)programma een bijdrage aan de begeleiding van kinderen bij het zich eigen maken van vaardigheden en het uitbreiden van het gedragsrepertoire. Dit doet hij/zij door voorbeeldgedrag te tonen, te reageren op kinderen en kinderen te laten oefenen. Hij/zij stimuleert en begeleidt de interacties tussen kinderen onderling. Hij/zij biedt elk kind de ruimte om zich te ontwikkelen en stimuleert de zelfredzaamheid. Hij/zij creëert en benut kansen voor ontwikkeling door (nieuwe) activiteiten, spel- en ontwikkelingsmaterialen aan te bieden. Hij/zij signaleert spontane kansen om de ontwikkeling van het kind te stimuleren en grijpt deze aan. Hij/zij begeleidt het kind bij het omgaan met eigen of andermans beperkingen of gedragsproblemen. Hij/zij voedt kinderen (mede) op, draagt waarden en normen over, stimuleert en leert gezond, veilig en positief gedrag aan en leert kinderen omgaan met praktische zaken (zoals persoonlijke eigendommen, financiën, huiswerk). De pedagogisch medewerker kinderopvang signaleert voortgang, situaties van ongezond gedrag (overgewicht, weinig bewegen) en/of afwijkingen in de ontwikkeling van het kind. Hij/zij bespreekt dit met de verantwoordelijke collega en/of in het (multidisciplinaire) team.

Resultaat

Het (dag)programma is volgens plan uitgevoerd. De kinderen zijn professioneel begeleid. Bijzonderheden zijn gemeld.

Gedrag

De pedagogisch medewerker kinderopvang:

- toont overwicht in haar handelen;
- stimuleert het kind om - zo nodig stapsgewijs en onder begeleiding - alternatieven uit te proberen;
- stimuleert de ontwikkeling van het kind actief en doelgericht door het aanbieden van passende activiteiten, spel- en ontwikkelingsmaterialen;
- toont betrokkenheid bij het kind en de ouders/vervangende opvoeders;
- toont in het bijzijn van kinderen het goede voorbeeld met gezond, veilig en positief gedrag.
- past interactievaardigheden effectief toe: sensitieve responsiviteit, respect voor autonomie, structureren en grenzen stellen, praten en uitleggen, ontwikkelingsstimulering en begeleiden van interacties.

De onderliggende competenties zijn: Aansturen, Begeleiden, Aandacht en begrip tonen, Samenwerken en overleggen, Omgaan met verandering en aanpassen